

صنایع لفظی و معنوی بدیع

همراه با پرسش‌های تشریحی و

چهارگزینه‌ای

(برای دانش‌آموزان دوره متوسطه اول، دوم،

پیش‌دانشگاهی و دانشجویان)

مؤلفین :

سید پرزو جمالیانزاده « مدرس دانشگاه » (دانشگاه فرهنگیان و مراکز آموزش عالی)

حسن حسنعلی‌پور « مدرس دانشگاه »

ندا برومندی « مدرس دانشگاه »

چویل ۱۳۹۳

سرشناسه : جمال‌آبادزاده، سیدبرزو، ۱۳۵۴ -
 عنوان و نام پدیدآور : صنایع لفظی و معنوی بدیع: همراه با پرسش‌های تشریحی و چهارگزینه‌ای (برای دانش‌آموزان دوره متوسطه
 اول، دوم، پیش‌دانشگاهی و دانش‌جویان) / مؤلفین سیدبرزو جمال‌آبادزاده، حسن حسعلی‌پور، ندا برومند.
 مشخصات نشر : یاسوج : چویل، ۱۳۹۳.
 مشخصات فاهری : ۱۲۹ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۱-۳۱-۵
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : فارسی - بدیع - راهنمای آموزشی (متوسطه)
 موضوع : فارسی - بدیع - آزمون‌ها و تمرین‌ها (متوسطه)
 موضوع : فارسی - بدیع - پرسش‌ها و پاسخ‌ها (متوسطه)
 شناسه افزوده : حسعلی‌پور، حسن، ۱۳۵۶ -
 شناسه افزوده : برومندی، ندا، ۱۳۶۶ -
 رده بندی کنگره : ۱۲۹۳/۸ص۸ PIR ۲۵۶
 رده بندی دیویی : ۸۱۵-۴۲۰۷۶
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۶۴۱۹۵۰

صنایع لفظی و معنوی بدیع

- سید برزو جمال‌آبادزاده
 - حسن حسعلی‌پور
 - ندا برومندی
 انتشارات چویل
 آواز فرهنگد
 ۱۳۹۳
 ۱۰۰۰ جلد
 وزیر
 قطع
 لیتوگرافی، چاپ و صحافی : ترام اسکن، زیتون، هاشمی
 قیمت : ۷۵۰۰ تومان
 تعداد صفحات : ۱۴۹ ص
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۱-۳۱-۵

آدرس : یاسوج، خیابان ارم، فرعی ۹، پلاک ۱۰، تلفن : ۰۹۱۷۷۴۱۰۵۹۴

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۹
(۱) تضاد (طباق)	۱۱
(۲) تشبیه	۱۴
(۳) استعاره	۲۰
(۴) تشخیص (جان بخشی به اشیا) = انسان نمایی	۲۵
(۵) مجاز	۳۲
(۶) واج آرایی	۳۷
(۷) سجع	۴۱
(۸) موازنه و ترصیع	۴۴
(۹) جناس	۴۶
جناس تام	۴۶
جناس مرکب	۴۷
ناقص اختلافی	۴۸
جناس اشتقاق و شبه اشتقاق	۴۸
جناس زاید (افزایشی)	۴۸
(۱۰) مراعات نظیر	۵۳

۵۶	ایهام
۶۰	ایهام تناسب
۶۴	تلمیح
۶۸	لف و نشر
۷۲	اغراق
۷۵	متناقض نما (پارادوکس)
۸۱	(۱۷) اسلوب المعادله «تمثیل» = سفر از محسوس به نامحسوس
۸۵	(۱۸) حسن تعلیل
۸۹	(۱۹) حس آمیزی
۹۳	(۲۰) کنایه
۹۷	(۲۱) تضمین
۹۸	(۲۲) عکس
۱۳۷	نمونه سؤال‌های چهارگزینه‌ای آرایه‌های ادبی
۱۴۳	پاسخ نامه سؤالات چهارگزینه‌ای
۱۴۵	تمرین نهایی
۱۴۹	منابع

به نام خدا

**«اگر دانش را به خاطر کسب درآمد فرا می‌گیرید، به حق آن‌هایی
که به خاطر خود، علم و دانش آموخته‌اند، تجاوز کرده‌اید.»**
«آندره ژید»

ارزش علم و دانش به اندازه‌ای است که خداوند متعال به قلم و آنچه می‌نویسد،
سوگند خورده است. آنقدر دانش در اسلام ارزشمند است که امیرالمومنین میان آن و
ثروت به هفت دلیل علم و دانش را انتخاب می‌نماید.

علم و دانش دو بالی هستند که انسان می‌تواند با آن‌ها تا بیکران پرواز کند. دانش،
انسان را به سوی کمال هدایت می‌کند. افرادی که در زندگی درست فکر می‌کنند،
گفتار عاقلانه دارند و خوب قضاوت می‌کنند، در برخورد‌های اجتماعی، دیگران را به
خود جذب می‌کنند. آنها شمع هستند که می‌سوزند تا دنیای تاریک جهل و نادانی را
با دانش خود روشن و خفتگان را بیدار کنند.

در دنیایی که عصر «دانش و اطلاعات» نامیده شده است نه به راه رفتن، به دویدن
نیاز داریم، تا با کسب آگاهی‌های بیشتر هم‌سو با جوامع پیشرفته‌ی بشری به علوم و
فنون روز مسلح شویم و تیر دانایی‌مان را به سوی کسانی که قصد تجاوز به میهن
عزیزمان دارند، پرتاب کنیم.

چشم‌هایم را کور می‌کنم / گوش‌هایم را کر می‌کنم / پاهایم را می‌شکنم /
انگشتانم را بندبند می‌برم / سینه‌ام را می‌شکافم / قلبم را می‌کشم / حتی زبانم را می‌برم
و لبم را می‌دوزم / اما قلبم را به بیگانه نمی‌دهم. «دکتر شریعتی»

آرایه‌های ادبی از کتب تخصصی رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی و از منابع مهم در
تمامی مقاطع رشته‌ی مذکور می‌باشد. علاوه بر این بخش مهمی از کتاب‌های ادبیات
فارسی دوره‌ی متوسطه‌ی دوم و زبان فارسی عمومی دانشگاه‌ها به این مبحث مهم
اختصاص یافته است که با توجه به ارزش موضوع در کنکور سراسری (تمامی رشته‌ها)
آزمون‌های استخدامی و... هم از این بخش سوالاتی مطرح می‌شود.

بنابراین با توجه به اهمیت مبحث آرایه‌های ادبی و برای اینکه زیبایی متون نظم و
نثر را بیشتر احساس کنیم، ضروری است دانش‌آموزان، دانشجویان و اهل عشق و
ادب، این موضوع را فراگیرند.

دکتر سلیمان حسینی نیک
رئیس دانشگاه فرهنگیان
استان کهگیلویه و بویراحمد

ای دو جهان از قلمت یک رقم بی رقمت لوح دو عالم عدم
در کف من مشعل توفیق نه ره به نهان خانه‌ی تحقیق ده
شمع زبانم سخن افروز ساز شام من از صبح سخن روز ساز

آرایه‌های ادبی بخشی از هنرمندیهای شاعران است که خارج از قلمرو وزن و قافیه بوده و به عنوان آرایشهایی برای کلام به کار می‌رفته است.

ادبای قدیم ما کوشیده‌اند هر چه از این هنرمندی‌ها در کار شاعران به چشم‌شان می‌خورد، مدوّن کنند و در شاخه‌هایی از صنایع بدیع بگنجانند و یا در صورت نیاز، شاخه‌های جدیدی به آنها بیفزایند. علم بدیع نیز عنوان دانشی بوده که برای دسته‌بندی این صنایع و نشان دادن آنها در شعر به کار می‌رفته است. شاید آنگاه که علم بدیع تدوین شد، ادبا پنداشتند که خدمتی بزرگ انجام شده و آنان می‌توانند به کمک این دانش، شگردها و هنرمندیهای لفظی و معنوی شعرها را قانونمند و مدوّن کنند و در اختیار شاعران قرار دهند.

غرض اصلی در تالیف این کتاب کمک کردن به دانش‌آموزان عزیز است که باید بدون آنکه کتاب خاصی به نام «آرایه‌های ادبی» در دوران دانش‌آموزی خود داشته باشند و به صرف چند تعریف کوتاه و مختصر با یکی دو مثال در پایان برخی درس‌های ادبیات خود، پاسخگوی حداقل سه سوال از بیست و پنج سوال کنکور سراسری باشند

آن‌هم در قالب ابیات سخت، ناآشنا و وقت‌گیری که شاید برای اولین بار که به چشمشان می‌خورد، همان لحظه‌ی پاسخ‌گویی به آن سوال باشد، ولیکن می‌توان ادعا داشت این کتاب برای داوطلبان آزمون کاردانی به کارشناسی، متقاضیان آزمون‌های استخدامی و سایر افرادی که ذوق آموختن فنون ادبی را دارند، می‌توانند از این کتاب بهره بگیرند. در پایان از کلیه‌ی خوانندگان این اثر مخصوصاً دانش‌آموزان عزیز و همکاران گرامی انتظار می‌رود که ما را از پیشنهادها، انتقادات و نظرات اصلاحی و سازنده‌ی خود محروم نسازند.

گر از حق نه توفیق خیری رسد کسی از بنده خیری به غیری رسد